

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ NACIONALINĘ ŽEMĖS TARNYBĄ PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

2024 m. spalio 31 d. Nr. 4D-2024/1-780
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau ir citatose – NŽT) pareigūnų veiksmų (neveikimo) nepateikiant atsakymų į Pareiškėjo 2024 m. vasario 29 d. prašymą dėl žemės sklypo, esančio <...> Vilniuje, ploto nustatymo bei į 2024 m. balandžio 19 d. skundą dėl negauto atsakymo į 2024 m. vasario 29 d. prašymą (toliau – Skundas).

2. Pareiškėjas Skunde nurodo:

2.1. „NŽT neatsako į prašymą paaiškinti, kur dingio 4355 kvadratinių metrų sklypas, buvęs <...>, Vilniuje.

2024 metų vasario 29 dieną kreipiausi į NŽT su prašymu paaiškinti sklypo <...>, Vilniuje, duomenų dingimą iš Registrų centro duomenų bazės arba šių duomenų neperkėlimą iš Respublikinio inventorizavimo, projektavimo ir paslaugų biuro, tačiau iki šiol nesulaukiau jokio atsakymo.“

2.2. „2024 metų balandžio 19 dieną kreipiausi į [Lietuvos Respublikos] Aplinkos ministeriją su prašymu patikslinti, ar NŽT galioja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 str. 4 d. Jie prašymą persiuntė NŽT, tačiau vėl jokio atsakymo“.

2.3. „1951 gegužės 19 d. Vilniaus miesto Tarybų rajono darbo žmonių deputatų tarybos vykdomojo komiteto sprendimu Nr. 245 namas, esantis sklype, buvo grąžintas savininkui. 1971 metais namas, esantis sklype, buvo padovanotas S. B. Baigus namo kapitalinį remontą buvo atlikta namo ir sklypo inventorizacija. Po S. B. mirties turta paveldėjome trise – vyras V. B., dukra L. J. ir aš, sūnus X. 1992 metais paveldėjimo liudijimai įregistruoti Respublikiniame inventorizavimo, projektavimo ir paslaugų biure. Tuo metu sutarta Vilniaus miesto savivaldybėje, kad žemės mokestį mokėsime visi trys paveldėtojai lygiomis dalimis. Jį mokame iki šiol. Mirus V. B. tvarkant paveldėjimo dokumentus sužinojome, kad sklypas neegzistuoja, liko tik sklypo priklausiniai (kiemo statiniai – šulinys ir tvora). Registruojant paveldėjimo liudijimus 1992 metais sklypo kadastriniai duomenys (ilgis, plotis, plotas, adresas) buvo.“

„Tuo metu nekilnojamas turtas buvo perregistruojamas vadovaujantis 1991 m. liepos 25 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 297 patvirtinta Pastatų, statinių ir butų teisinio registravimo instrukcija, kurios 1 punktą nustatė: „Gyvenamieji namai [...] (toliau vadinama – pastatai, statiniai ir butai) turi būti teisiškai registruojami. [...]“

„Namas <...> Vilniuje yra vienbutis, tad sklypas turėjo būti registruotas privalomai.“

„Ikūrus Lietuvos Respublikos Registrų centrą, vadovaujantis 1997 m. spalio 16 d. Lietuvos Respublikos nekilnojamo turto registro įstatymo įgyvendinimo įstatymu Nr. VIII-454, duomenys, sukaupti Valstybinio žemės kadastro duomenų registre ir Respublikiniame inventorizavimo, projektavimo ir paslaugų biure, perrašomi į Nekilnojamojo turto registrą nuo 1998 m. sausio 1 d. Nekilnojamojo turto registro nuostatų nustatyta tvarka.“

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. gruodžio 30 d. įsakymo Nr. 522 „Dėl Nekilnojamo turto objektų kadastrinių matavimų ir kadastro duomenų surinkimo bei tikslinimo taisyklių“ 2 punktą nustatė: „[...] žemės sklypų planams, parengtiems iki šių taisyklių įsigaliojimo pagal jų rengimo metu galiojusius reikalavimus, kai šių žemės sklypų ribas nekilnojamojo turto kadastro nuostatų nustatyta tvarka galima pažymėti kadastro žemėlapyje, šių taisyklių reikalavimai netaikomi.“

„Šis sklypas pažymėtas 1933 metų Pavilnio (Wilenska kolonia kolejowa) plane. Sklypo plotis, ilgis, plotas bei vieta nekito, tad šiuos duomenis išbraukti iš Registrų centro kadastrinių duomenų bazės nebuvo pagrindo.

Po paveldėjimo liudijimų įregistravimo 1992 metais jokių juridinių faktų, kurie įpareigotų pakeisti registrų įrašus, nebuvo registruota.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo: „Gauti atsakymą iš NŽT apie sklypo duomenų dingimą ir jų atkūrimą.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į NŽT.

5. NŽT informavo:

5.1. „[...] Pareiškėjo 2024-02-29 prašymas NŽT gautas 2024-02-29 (užregistruotas 2024-03-07) [...] [toliau citatose ir tekste – 2024 m. vasario 29 d. prašymas] [...].

Pareiškėjo 2024-04-19 skundas dėl negauto atsakymo į 2024 m. vasario 29 d. prašymą pateiktas Aplinkos ministerijai. Šis skundas Aplinkos ministerijos 2024-04-24 raštu Nr. D8(E)-2085 „Dėl prašymo persiuntimo nagrinėti pagal kompetenciją“ persiustas pagal kompetenciją nagrinėti NŽT (gautas 2024-04-24, užregistruotas 2024-05-02 [...] [toliau citatose ir tekste – 2024 m. balandžio 19 d. skundas].“

Pareiškėjo 2024 m. vasario 29 d. prašymas ir 2024 m. balandžio 19 d. skundas „[...] nukreipti vykdyti NŽT Vilniaus apygardos žemės tvarkymo ir administravimo skyriaus (toliau – Vilniaus apygardos skyrius) specialistams.“

„Informuojame, kad dėl NŽT organizacijos pokyčių, darbuotojų trūkumo ir darbuotojų kaitos bei dėl NŽT darbuotojams padidėjusio darbo krūvio Pareiškėjo Prašymas bei 2024 m. balandžio 19 d. skundas nebuvo išnagrinėti ir apie 2024 m. vasario 29 d. prašymo bei 2024 m. balandžio 19 d. skundo nagrinėjimo termino pratęsimą Pareiškėjui raštu nebuvo pranešta.“

5.2. NŽT Pareiškėjo 2024 m. vasario 29 d. prašymą ir 2024 m. balandžio 19 d. skundą išnagrinėjo ir atsakymą Pareiškėjui pateikė NŽT 2024 m. rugsėjo 18 d. raštu Nr. 1SD-65760-(15.2.48 E.) „Dėl informacijos pateikimo“ (toliau ir citatose – 2024 m. rugsėjo 18 d. raštas). NŽT 2024 m. rugsėjo 18 d. raštu Pareiškėją, be kita ko, informavo:

„[...] Jūs savo paklausimą dėl Jūsų manymu žemės sklypo <...> Vilniuje 4355 kv. m. ploto grindžiate 1951-05-19 Vilniaus miesto tarybų rajono darbo žmonių deputatų tarybos vykdomojo komiteto sprendimu Nr. 245 ir 1992 m. paveldėjimo teisės liudijimais, išduotais Jums ir dar dviem bendraturčiams po S. B. mirties, bei nurodote, kad 1992 metais 4355 kv. m. ploto žemės sklypas <...>, turėjo būti Nekilnojamojo turto registre įregistruotas Jūsų ir kitų bendraturčių vardu.

Informuojame, kad iki Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo, t. y. iki 1991-03-11, visa žemė buvo valstybinė, o jos privatizavimo procesas prasidėjo priėmus Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymą, kuris įsigaliojo 1991-09-01 ir kuris reglamentuoja valstybinės žemės privatizavimo tvarką.

Žemės sklypas [žemės sklypas, adresu <...>, Vilnius (kadastro Nr. <...>)] suformuotas pagal žemės sklypo formavimo pertvarkymo projektą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo

40 straipsnio 3 dalimi, t. y. žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektas rengiamas, kai formuojami žemės sklypai esamiems statiniams ir įrenginiams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytą jų tiesioginę paskirtį.

Formavimo ir pertvarkymo projektai yra rengiami, viešinami, derinami, tikrinami ir tvirtinami vadovaujantis žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklėmis patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2004-10-04 įsakymu Nr. 3D-452/D1- 513 „Dėl žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės) ir Lietuvos Respublikos žemės įstatymu (Taisyklių 5 dalis). Informuojame, kad pagal Žemės įstatymo 11 straipsnio 6 dalį parduodamų valstybinės žemės sklypų dydis nustatomas pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus, o didžiausius parduodamų valstybinės žemės sklypų dydžius nustato Žemės reformos įstatymas ir kiti įstatymai. Žemės reformos įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad miesto gyvenamosiose vietovėse (iki 1995 m. birželio 1 d. miestams priskirtoje teritorijoje) [...] fiziniams asmenims, turintiems nuosavybės teise priklausančius gyvenamuosius namus, parduodami jų namų valdų naudojami žemės sklypai, pažymėti namų valdos techninės apskaitos byloje, teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose, bet ne didesni kaip 0,2 ha Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Alytuje, Marijampolėje, Druskininkuose, Palangoje, Birštone ir ne didesni kaip 0,3 ha – kituose miestuose. Parduodamo žemės sklypo plotas NŽT vadovo arba jo įgalioto viešojo administravimo funkcijas vykdančiame NŽT padalinyje vadovaujamas pareigas einančio valstybės tarnautojo sprendimu gali būti padidintas, bet ne daugiau kaip atitinkamai iki 0,3 arba iki 0,4 ha ir parduotas visas naudojamas namų valdos žemės sklypas, jeigu šio žemės sklypo arba jo dalies pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus nenumatoma panaudoti miesto ūkio, visuomenės poreikiams ar individualiai statybai suformavus atskirą atidalijamą žemės sklypą. Žemės reformos įstatymo 9 straipsnio 4 dalyje nurodyta jeigu gyvenamasis namas priklauso keliems savininkams, fiziniams asmenims parduodamas bendras namų valdos naudojamas žemės sklypas, pažymėtas namų valdos techninės apskaitos byloje ir teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose, bet ne didesnis kaip 0,2 ha Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Alytuje, Marijampolėje, Druskininkuose, Palangoje, Birštone ir ne didesnis kaip 0,3 ha – kituose miestuose. Parduodamo žemės sklypo plotas NŽT vadovo arba jo įgalioto viešojo administravimo funkcijas vykdančiame NŽT padalinyje vadovaujamas pareigas einančio valstybės tarnautojo sprendimu gali būti padidintas iki naudojamo namų valdos žemės sklypo viso ploto, bet negali būti didesnis kaip atitinkamai 0,2 ha arba 0,3 ha kiekvienam gyvenamojo namo dalies savininkui, jeigu šio žemės sklypo arba jo dalies pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus nenumatoma panaudoti miesto ūkio, visuomenės poreikiams ar individualiai statybai suformavus atskirą atidalijamą žemės sklypą. Taip pat informuojame, kad pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.109 straipsnį, civilinių teisių objektu gali būti tik identifikuotas ir įstatymų nustatyta tvarka įregistruotas žemės sklypas.

Žemės sklypas (unikalus Nr. <...>), esantis <...> gatvėje (prie Jūsų namų valdos žemės sklypo), kurio plotas suprojektuotas žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projekte, patvirtintame Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo 2021-04-06 įsakymu Nr. A30-1129/21 „Dėl žemės sklypo ties <...> formavimo ir pertvarkymo projekto tvirtinimo“ [...] [toliau citatose ir tekste – Projektas 1]. Taisyklių 81 punkte reglamentuota, kad pagal žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektą atliekami suformuotų ar pertvarkytų žemės sklypų kadastriniai matavimai, nustatant žemės sklypų ribų posūkio taškus ir riboženklių koordinates valstybinėje koordinacijų sistemoje (toliau – kadastriniai matavimai). Žemės sklypas (unikalus Nr. <...>) NŽT Vilniaus miesto skyriaus vedėjo 2022-11-04 sprendimu Nr. 49SK-2532-(14.49.109 E.) „Dėl žemės sklypo proj. Nr. 1 (unikalus Nr. <...>), esančio <...> gatvėje, Vilniuje, nustatytų kadastro duomenų patvirtinimo (žemės sklypo suformavimo) ir NŽT patikėjimo teisės į žemės sklypą įregistravimo nekilnojamojo turto registre“ suformuotas ir įregistruotas Nekilnojamojo turto registre. Projekte 1 suformuotas kitos paskirties, naudojimo būdo – visuomeninės paskirties teritorijų valstybinės žemės sklypas savivaldybių funkcijoms įgyvendinti (gyventojų bendrosios kultūros ugdymas ir etnokultūros puoselėjimas (dalyvavimas kultūros plėtros projektuose, muziejų, teatrų, kultūros centrų ir kitų kultūros įstaigų steigi-

mas, reorganizavimas, pertvarkymas, likvidavimas ir jų veiklos priežiūra, savivaldybių viešųjų bibliotekų steigimas, reorganizavimas, pertvarkymas ir jų veiklos priežiūra ties <...>, Vilniuje).“ „Projekto 1 sprendiniai įgyvendinti.“

„Taigi, dalis žemės ploto, kuris yra nurodytas Jūsų pateiktame namų valdos techninės apskaitos bylos plane, numatyta naudoti visuomenės poreikiams, o iš likusio žemės ploto 2023 metais Jums rengiant žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektą, statiniams, esantiems <...> eksploatuoti, suformuotas ir Nekilnojamojo turto registre 2023-06-19 įregistruotas namų valdos žemės sklypas (kadastro Nr. <...>), esantis adresu <...>, Vilnius.“

„[...] Taisyklių 12 punkte nurodyta, kad žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimą organizuoja savivaldybės administracijos direktorius.

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo [...] [toliau citatose ir tekste – Projekto organizatorius] 2022-11-21 įsakymu Nr. A30-4384/22 „Dėl žemės sklypo <...>, formavimo ir pertvarkymo projekto rengimo“ priėmė sprendimą pradėti rengti žemės sklypo <...> formavimo ir pertvarkymo projektą [...] [toliau citatose ir tekste – Projektas], kurio tikslas suformuoti žemės sklypą esamiems statiniams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytą jų tiesioginę paskirtį (iniciatorius – statinių, esančių adresu <...>, Vilnius, bendraturtė V. A.). Projekto organizatorius ir NŽT Vilniaus miesto skyrius [...] išdavė Projekto rengimo reikalavimus.

Pagal Taisyklių 55 punkto nuostatas, Projekto organizatorius apie pradedamą rengti Projektą 2022-11-21 raštu Nr. A51-175086/22(2.142.12E-ŽEM) „Dėl žemės sklypo <...> formavimo ir pertvarkymo projekto rengimo“ informavo visus suinteresuotus asmenis, iš jų ir Jus, nurodydamas Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinės sistemos (toliau – ŽPDRIS) paslaugos registracijos Nr. ZSFP-113648. Iš ŽPDRIS (paslaugos Nr. ZSFP-113648) esančios informacijos nustatyta, kad Jūs 2023-01-30 raštu „Dėl suformuoto kitos paskirties žemės sklypo, esančio Vilniaus m. sav. Naujosios Vilnios sen., <...>, formavimo pertvarkymo projekto sprendinių derinimo“ suderinote V. K. [...] parengtą žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projekto sprendinį (0,2028 ha kitos paskirties žemės sklypo, esančio adresu Vilniaus m. sav. Naujosios Vilnios sen., <...>), kurio tikslas suformuoti kitos paskirties žemės sklypą esamiems statiniams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytą jų tiesioginę paskirtį.

[...] suderintą Projektą, Projekto organizatorius, vadovaudamasis Taisyklių 65 punktu, pateikė tikrinti NŽT struktūriniam padaliniiui, atsakingam už valstybinę žemėtvarkos planavimo dokumentų priežiūrą, kuris patikrino Projekto rengimo, viešinimo ir derinimo procedūrų bei Projekto sprendinių atitiktį teisės aktų reikalavimams ir surašė NŽT 2023-05-18 žemės valdos projekto patikrinimo aktą Nr. FPA-2681- (8.30) „D16C-ZSFP patikrinimo aktas su pasiūlymu tvirtinti projektą“. Minėtame akte nurodyta patikrinimo išvada – tvirtinti žemės valdos projektą galima, t. y. patikrinus žemės valdos projektą nustatyta, jog žemės valdos projekto rengimo, viešinimo, derinimo procedūros atliktos vadovaujantis žemės valdos projekto rengimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais.“

„Taisyklių 68 punkte reglamentuota, kad NŽT vadovas ar jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas arba savivaldybės administracijos direktorius sprendimą dėl Projekto tvirtinimo arba atsisakymo tvirtinti Projektą privalo priimti ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo išvados dėl Projekto tvirtinimo tikslingumo gavimo. Atsižvelgiant į tai, Projekto organizatorius 2023 m. gegužės 26 d. potvarkiu Nr. 955-203/23 „Dėl žemės sklypo <...>, formavimo ir pertvarkymo projekto tvirtinimo“ patvirtino parengtą Projektą. Pagal ŽPDRIS esančią informaciją nustatyta, kad šiuo metu Projekto būseną ŽPDRIS yra „Baigta“.“

„[...] Taisyklių 81 punkte reglamentuota, kad pagal žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektą atliekami suformuotų ar pertvarkytų žemės sklypų kadastriniai matavimai. Jūs, atlikus kadastrinius matavimus, suderinote parengtą Žemės sklypo planą ir NŽT Vilniaus miesto skyriaus vedėjo 2023-07-27 sprendimu Nr. 49SK-717-(14.49.109 E.) „Dėl žemės sklypo (unikalus Nr. <...>) <...>, Vilniuje, nustatytų kadastro duomenų patvirtinimo (žemės sklypo suformavimo) ir Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos patikėjimo teisės į šį žemės sklypą įregistravimo Nekilnojamojo turto registre“ suformuotas 2028 kv. m. ploto žemės sklypas statiniams eksploatuoti. Taigi, Projekto 1 [galimai Projekto] sprendiniai įgyvendinti.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo 4 straipsniu, visi nekilnojamojo turto registre esantys duomenys nuo jų įrašymo laikomi teisingais ir išsamiais, kol jie nenuginčyti įstatymų nustatyta tvarka.

Atsiprašome, kad dėl organizacijos pokyčių, didelio darbuotojų trūkumo ir darbuotojų kaitos bei dėl to Tarnybos darbuotojams ženkliai padidėjusio darbo krūvio nebuvo galimybės išnagrinėti jūsų prašymą viešojo administravimo įstatyme nustatytais terminais.

Nacionalinės žemės tarnybos priimti sprendimai (raštai), kurie asmeniui sukuria teises ir pareigas (išskyrus informacinio pobūdžio raštus), per vieną mėnesį nuo gavimo (įteikimo) dienos gali būti skundžiami Lietuvos administracinių ginčų komisijai (adresas: Vilniaus g. 27, Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui (adresas: Žygimantų g. 2, Vilnius) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

5.3. „Pareiškėjas savo Prašymą dėl, jo manymu, netinkamai nustatyto 2028 kv. m ploto žemės sklypo <...>, Vilniuje, grindė 1951-05-19 Vilniaus miesto tarybų rajono darbo žmonių deputatų tarybos vykdomojo komiteto sprendimu Nr. 245 dėl namo esančio žemės sklype gražinimo savininkui ir 1992 m. paveldėjimo teisės liudijimais, išduotais Pareiškėjui ir dar dviem bendraturčiams po S. B. mirties, bei nurodė, kad 1997 metais 4355 kv. m ploto žemės sklypas <...>, turėjo būti Nekilnojamojo turto registre įregistruotas Pareiškėjo ir kitų bendraturčių vardu, nes 4355 kv. m žemės plotas nurodytas Pareiškėjo pateiktame 1976 m. namų valdos techninės apskaitos bylos plane.

Iki Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo, t. y. iki 1991-03-11, visa žemė buvo valstybinė, o jos privatizavimo procesas prasidėjo priėmus Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymą, kuris įsigaliojo 1991-09-01 ir kuris reglamentuoja valstybinės žemės privatizavimo tvarką“.

5.4. „Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo (toliau – Projekto organizatorius) 2022 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. A30-4384/22 „Dėl žemės sklypo <...>, formavimo ir pertvarkymo projekto rengimo“ priėmė sprendimą pradėti rengti žemės sklypo <...> formavimo ir pertvarkymo projektą (toliau – Projektas), kurio tikslas – suprojektuoti žemės sklypą esamiems statiniams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytą jų tiesioginę paskirtį (iniciatorius – statinių, esančių adresu: <...>, Vilniuje, bendraturtis V. A.).

Projekto organizatorius ir NŽT Vilniaus miesto skyrius išdavė Projekto rengimo reikalavimus.“

„[...] Projekto organizatorius apie pradedamą rengti Projektą 2022-11-21 raštu Nr. A51-175086/22(2.142.12E-ŽEM) „Dėl žemės sklypo <...> formavimo ir pertvarkymo projekto rengimo“ informavo visus suinteresuotus asmenis, tarp jų ir Pareiškėją, nurodydamas Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinės sistemos (toliau – ŽPDRIS) paslaugos registracijos Nr. ZSFP-113648 [...]. Iš ŽPDRIS (paslaugos Nr. ZSFP-113648) esančios informacijos nustatyta, kad Pareiškėjas 2023-01-30 raštu „Dėl suformuoto kitos paskirties žemės sklypo, esančio Vilniaus m. sav. Naujosios Vilnios sen., <...>, formavimo pertvarkymo projekto sprendinių derinimo“ suderino V. K. [...] parengtą Projekto sprendinį [...].

[...] suderintą Projektą Projekto organizatorius pateikė tikrinti NŽT struktūriniam padaliniiui, atsakingam už valstybinę žemėtvarkos planavimo dokumentų priežiūrą. Pastarasis patikrino Projekto rengimo, viešinimo ir derinimo procedūrų bei Projekto sprendinių atitiktį teisės aktų reikalavimams ir surašė NŽT 2023-05-18 žemės valdos projekto patikrinimo aktą Nr. FPA-2681-(8.30) „D16C-ZSFP patikrinimo aktas su pasiūlymu tvirtinti projektą“ [...]. Minėtame akte nurodyta patikrinimo išvada – „tvirtinti žemės valdos projektą galima“, t. y. patikrinus [...] Projektą nustatyta, kad [...] Projekto rengimo, viešinimo, derinimo procedūros atliktos vadovaujantis Taisyklių reikalavimais.“

„[...] Projekto organizatorius 2023 m. gegužės 26 d. potvarkiu Nr. 955-203/23 „Dėl žemės sklypo <...>, formavimo ir pertvarkymo projekto tvirtinimo“ [...] patvirtino parengtą Projektą. Iš ŽPDRIS esančios informacijos nustatyta, kad šiuo metu Projekto būseną ŽPDRIS: „Baigta“.

„Pareiškėjas, atlikus kadastrinius matavimus, suderino parengtą Žemės sklypo planą.“

„NŽT Vilniaus miesto skyriaus vedėjo 2023 m. liepos 27 d. sprendimu Nr. 49SK-717-(14.49.109 E.) „Dėl žemės sklypo (unikalus Nr. <...>) <...>, Vilniuje, nustatytų kadastro duomenų patvirtinimo (žemės sklypo suformavimo) ir NŽT patikėjimo teisės į šį žemės sklypą įregistravimo

Nekilnojamojo turto registre“ [...] suformuotas 2028 kv. m ploto Žemės sklypas statiniams eksploatuoti. Taigi, Projekto sprendiniai taip pat įgyvendinti.“

„[...] Pareiškėjas dėl jam priklausančios Žemės sklypo [...] dalies įsigijimo iš valstybės į NŽT nesikreipė.“

5.5. „[...] prieš suprojektuojant Žemės sklypą, greta šio žemės sklypo esančioje teritorijoje žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projekte, patvirtintame Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo 2021 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. A30-1129/21 „Dėl žemės sklypo ties <...> formavimo ir pertvarkymo projekto tvirtinimo“ (toliau – Projektas 1), suprojektuotas kitos paskirties, naudojimo būdo – visuomeninės paskirties teritorijų žemės sklypas (unikalus Nr. <...>, kadastro Nr. <...>), kurio adresas: <...>, Vilnius [toliau citatose ir tekste – Visuomeninės paskirties žemės sklypas].“

Visuomeninės paskirties žemės sklypas NŽT Vilniaus miesto skyriaus vedėjo 2022 m. lapkričio 4 d. sprendimu Nr. 49SK-2532-(14.49.109 E.) „Dėl žemės sklypo proj. Nr. 1 (unikalus Nr. <...>), esančio <...> gatvėje, Vilniuje, nustatytų kadastro duomenų patvirtinimo (žemės sklypo suformavimo) ir NŽT patikėjimo teisės į žemės sklypą įregistravimo Nekilnojamojo turto registre“ suformuotas ir įregistruotas Nekilnojamojo turto registre.“

Visuomeninės paskirties žemės sklypo dalis, kuri pagal Projekto 1 sprendinius, numatyta naudoti visuomenės reikmėms, patenka į Pareiškėjo 1976 m. namų valdos techninės apskaitos bylos plane nurodytas 4435 kv. m žemės ploto ribas.

„Žemės sklypas Projekte Pareiškėjui suprojektuotas statiniams, esantiems <...>, Vilniuje, eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytą jų tiesioginę paskirtį, atsižvelgiant į Projekto 1 sprendinius, kurie jau buvo įgyvendinti.“

5.6. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 3 straipsnio 4 dalimi, Nekilnojamojo turto kadastrę įrašyti duomenys nuo jų įrašymo laikomi teisingais ir išsamiais, kol jie nepakeisti arba nenuginčyti įstatymų nustatyta tvarka.

„NŽT nuomone, tuo atveju, jei Pareiškėjas nesutinka su Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytais duomenimis, įgyvendinus Projekto 1 ir Projekto sprendinius, turi teisę juos ginčyti teismine tvarka.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. Lietuvos Respublikos įstatymai

6.1. *Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio „Seimo kontrolierių tiriami skundai“ 1 dalis* – „Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.“

6.2. *Viešojo administravimo įstatymo:*

10 straipsnio „Administracinių sprendimų priėmimas“:

4 dalis – „Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. [...]. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.“

5 dalis – „Administraciniame sprendime turi būti nurodyta: [...]; 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką [...].“

23 straipsnio „Administracinės procedūros pradžia“ 1 dalis – „Administracinę procedūrą pradeda viešojo administravimo subjekto vadovas arba jo įgaliotas pareigūnas, valstybės tarnautojas, kitas įstatymų nustatyta specialų statusą turintis fizinis asmuo, darbuotojas arba viešojo administravimo subjekto vadovo ar jo įgalioto asmens sudaryta komisija rašytiniu pavedimu per 3 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos.“

6.3. *Žemės įstatymo 11 straipsnio „Valstybinės žemės nuosavybės teisės perleidimas“ 6 dalis* – „Parduodamų valstybinės žemės sklypų dydis nustatomas pagal teritorijų planavimo dokumentus

ar žemės valdos projektus. Didžiausius parduodamų valstybinės žemės sklypų dydžius nustato Žemės reformos įstatymas ir kiti įstatymai.“

6.4. *Žemės reformos įstatymo 9 straipsnio „Parduodamų žemės sklypų dydžiai“ 3 dalis* (redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 4 d. iki 2024 m. sausio 1 d.) – „Miesto gyvenamosiose vietovėse (iki 1995 m. birželio 1 d. miestams priskirtoje teritorijoje) [...] fiziniams asmenims, turintiems nuosavybės teise priklausančius gyvenamuosius namus, parduodami jų namų valdų naudojami žemės sklypai, pažymėti namų valdos techninės apskaitos bylose, teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytų ribų, bet ne didesni kaip 0,2 ha Vilniuje [...]. Parduodamo žemės sklypo plotas Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba) vadovo ar jo įgalioto teritorinio padalinio vadovo sprendimu gali būti padidintas, bet ne daugiau kaip atitinkamai iki 0,3 ha [...] ir parduotas visas naudojamas namų valdos žemės sklypas, jeigu šio žemės sklypo arba jo dalies pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus nenumatoma panaudoti miesto ūkio, visuomenės poreikiams ar individualiai statybai suformavus atskirą atidalijamą žemės sklypą.“

Žemės reformos įstatymo 9 straipsnio „Parduodamų žemės sklypų dydžiai“ 4 dalis (redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 4 d. iki 2024 m. sausio 1 d.) – „Jeigu gyvenamasis namas priklauso keliems savininkams, fiziniams asmenims parduodamas bendras namų valdos naudojamas žemės sklypas, pažymėtas namų valdos techninės apskaitos byloje ir teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose, bet ne didesnis kaip 0,2 ha Vilniuje [...]. Parduodamo žemės sklypo plotas Nacionalinės žemės tarnybos vadovo ar jo įgalioto teritorinio padalinio vadovo sprendimu gali būti padidintas iki naudojamo namų valdos žemės sklypo viso ploto, bet negali būti didesnis kaip atitinkamai 0,2 ha arba 0,3 ha kiekvienam gyvenamojo namo dalies savininkui, jeigu šio žemės sklypo arba jo dalies pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus nenumatoma panaudoti miesto ūkio, visuomenės poreikiams ar individualiai statybai suformavus atskirą atidalijamą žemės sklypą.“

7. Kiti teisės aktai

7.1. *Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“* (toliau – Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklės):

32 punktas – „Prašymai ir skundai [...] turi būti išnagrinėjami per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus.“

45 punktas – „Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį [...].“

7.2. *Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2004 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 3D-452/D1-513 „Dėl Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“* (toliau – Taisyklės):

2 punktas – „Projektas yra žemėtvarkos planavimo dokumentas, priskiriamas žemės valdos projektams. [...] Projektas rengiamas šiais atvejais: [...]; 2.4. kai formuojami žemės sklypai esamiems statiniams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytą jų tiesioginę paskirtį;“.

12 punktas – „Projektų rengimą organizuoja savivaldybės administracijos direktorius (toliau – organizatorius).“

55 punktas – „Kai Projektas rengiamas Taisyklių 2.4 papunktyje nurodytu atveju, organizatorius apie pradedamą rengti Projektą informuoja planuojamoje teritorijoje esančių statinių savininkus [...], nurodydamas apie elektroninių paslaugų, teikiamų ŽPDRIS priemonėmis, būsenų pasikeitimų sekimo ir pasiūlymų teikimo galimybes. [...]“

65 punktas – „Suderintą Projektą organizatorius teikia tikrinti Nacionalinės žemės tarnybos struktūriniam padaliniui, atsakingam už priežiūrą, kuris ne vėliau kaip per 10 darbo dienų patikrina Projekto rengimo, viešinimo ir derinimo procedūrų bei Projekto sprendinių atitiktį teisės aktų reikalavimams ir priima išvadą dėl tikslingumo Projektą tvirtinti arba jo netvirtinti. [...]“

68 punktas – „Savivaldybės administracijos direktorius sprendimą dėl Projekto tvirtinimo arba atsisakymo tvirtinti Projektą privalo priimti ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo išvados dėl Projekto tvirtinimo tikslingumo gavimo [...]“

81 punktas – „Pagal Projektą arba žemės sklypų perdalijimo planą atliekami suformuotų ar pertvarkytų, ar perdalytų žemės sklypų kadastriniai matavimai, nustatant žemės sklypų ribų posūkio taškus ir riboženklių koordinates valstybinėje koordinacijų sistemoje. [...]“

7.3. Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos dokumentų valdymo tvarkos aprašo, patvirtinto Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2023 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. IP-698-(1.3 E.) (toliau – Dokumentų valdymo tvarkos aprašas), 12 punktas – „Dokumentai Tarnyboje registruojami vieną kartą: siunčiamieji, teisės aktai ir kiti Tarnyboje parengti dokumentai – jų pasirašymo dieną arba kitą po jos einančią darbo dieną, o gauti – jų gavimo darbo dieną arba kitą po jos einančią darbo dieną. [...]“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika:

8.1. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas (pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime), konstatuojama:

„[...] Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje numatytais principais yra grindžiamas geras viešasis administravimas (šiuo aspektu žr. 2012 m. balandžio 30 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A492-1978/2012). Tinkamas, atsakingas valdymas, kaip ne kartą akcentuota Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje, yra neatsiejamas nuo gero administravimo reikalavimų (žr. 2015 m. gruodžio 21 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą administracinėje byloje Nr. I-7-552/2015). [...]. Gero administravimo principas yra Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisinės sistemos pamatinis principas. Gero administravimo principas įtvirtintas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas svarbiausiuose nacionalinio lygmens (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 str. 3 d.) bei tarptautiniuose dokumentuose (Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartijos 41 str. ir kt.). [...]. Nepaisant to, kad Viešojo administravimo įstatyme gero administravimo principas tiesiogiai nėra įtvirtintas, jis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje išvedamas iš Konstitucijos nuostatų. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms. Viešojo administravimo subjektas yra saistomas *inter alia* gero administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų (2015 m. liepos 9 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1245-662/2015).“

8.2. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. spalio 8 d. sprendime (administracinė byla Nr. A⁶⁰²-1189/2013) konstatuota: „[...] viešojo administravimo subjektui nustatomi procedūriniai terminai sprendimo priėmimui, tokie terminai yra skirti užtikrinti, kad administracinis procesas nebūtų pernelyg užtęsimas, o viešojo administravimo subjektai įvykdytų jiems pavestą kompetenciją.“

Tyrimo išvados

9. Apibendrinus Skundo tyrimo metu gautą informaciją, teisės aktų nuostatas, pacituotas pažymos 6–7 punktuose, teismų praktiką (pažymos 8 punktas), susijusius su NŽT pareigūnų veiksmais (neveikimu) teisės aktų nustatytais terminais nepateikiant atsakymų į Pareiškėjo 2024 m. vasario 29 d. prašymą ir 2024 m. balandžio 19 d. skundą, konstatuotina:

9.1. Seimo kontrolieriai, vadovaudamiesi Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio 1 dalimi, tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje (pažymos 6.1 papunktis).

9.2. Dokumentų valdymo tvarkos aprašo 12 punkte nustatyta, kad gaunami dokumentai NŽT registruojami jų gavimo darbo dieną arba kitą po jos einančią darbo dieną (pažymos 7.3 papunktis).

Pareiškėjo 2024 m. vasario 29 d. prašymas NŽT gautas 2024 m. vasario 29 d., o užregistruotas 2024 m. kovo 7 d. Pareiškėjo 2024 m. balandžio 19 d. skundas NŽT gautas 2024 m. balandžio 24 d., o užregistruotas 2024 m. gegužės 2 d. (pažymos 5.1 papunktis).

Atsižvelgus į tai, kad pirmiau minėti raštai NŽT nebuvo užregistruoti per vieną darbo dieną, konstatuotina, kad NŽT Pareiškėjo 2024 m. vasario 29 d. prašymas ir 2024 m. balandžio 19 d. skundas užregistruoti nesivadovaujant Dokumentų valdymo tvarkos aprašo 12 punkto nuostatomis.

9.3. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklių 32 punkte nustatyta, kad prašymai ir skundai turi būti išnagrinėjami per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus. Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje reglamentuojama, kad viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Dėl objektyvių priežasčių terminas, viešojo administravimo subjekto sprendimu, gali būti pratęstas 10 darbo dienų, apie tai informuojant asmenį, pateikusį prašymą ar skundą (pažymos 6.2, 7.1 papunkčiai).

Pareiškėjo 2024 m. vasario 29 d. prašymas NŽT gautas 2024 m. vasario 29 d. gautas, o Pareiškėjo 2024 m. balandžio 19 d. skundas – 2024 m. balandžio 24 d. NŽT atsakymą į minėtus Pareiškėjo kreipimusis pateikė 2024 m. rugsėjo 18 d. raštu. NŽT nurodė, jog neinformavo Pareiškėjo raštu apie jo 2024 m. vasario 29 d. prašymo ir 2024 m. balandžio 19 d. skundo nagrinėjimo terminų pratęsimą (pažymos 5.1 papunktis).

Įvertinus tai, kas pirmiau išdėstyta, konstatuotina, kad NŽT Pareiškėjo 2024 m. vasario 29 d. prašymo ir 2024 m. balandžio 19 d. skundo nagrinėjimo metu nesivadovavo Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalies nuostatomis, nes atsakymą į Pareiškėjo 2024 m. vasario 29 d. prašymą ir 2024 m. balandžio 19 d. skundą pateikė 2024 m. rugsėjo 18 d. raštu, t. y. praėjus daugiau nei 6 mėnesiams nuo Pareiškėjo 2024 m. vasario 29 d. prašymo (NŽT gautas 2024 m. vasario 29 d.) ir daugiau nei 4 mėnesiams nuo 2024 m. balandžio 19 d. skundo (NŽT gautas 2024 m. balandžio 24 d.) gavimo NŽT bei neinformavo Pareiškėjo apie jo 2024 m. vasario 29 d. prašymo ir 2024 m. balandžio 19 d. skundo nagrinėjimo terminų pratęsimą.

9.4. Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 7 punkte nustatyta, kad administraciniame sprendime turi būti nurodyta administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką (pažymos 6.2 papunktis).

NŽT 2024 m. rugsėjo 18 d. rašte, kaip tai reglamentuojama pirmiau cituoto teisės akto nuostatose, nurodė pateikto atsakymo apskundimo tvarką (pažymos 5.2 papunktis).

9.5. Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklių 45 punkte nustatyta, kad į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį (pažymos 7.1 papunktis).

Pareiškėjas 2024 m. vasario 29 d. prašyme NŽT prašė paaiškinti, dėl kokių priežasčių Žemės sklypas [žemės sklypas, adresu <...>, Vilnius (kadastro Nr. <...>)] buvo suformuotas mažesnio ploto (suformuotas 2088 kv. m.) negu nurodyta 1951 m. gegužės 19 d. Vilniaus miesto tarybų rajono darbo žmonių deputatų tarybos vykdomojo komiteto sprendime Nr. 245 ir 1992 m. paveldėjimo teisės liudijime (plotas 4355 kv. m.) (pažymos 2.2, 2.3 papunkčiai). NŽT 2024 m. rugsėjo 18 d. raštu Pareiškėją, be kita ko, informavo (pagrįsdama teisės aktų nuostatomis) (pažymos 5.2 papunktis):

9.5.1. valstybinės žemės privatizavimas pradėtas vykdyti 1991 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojus Žemės reformos įstatymui; civilinių teisių objektu (pvz., pirkimo–pardavimo sutarties objektu) gali būti tik identifikuotas ir įstatymų nustatyta tvarka įregistruotas žemės sklypas; parduodamo valstybinės žemės sklypo dydis nustatomas pagal žemės valdos projektus, kurių rengimą organizuoja savivaldybės administracijos direktorius; fiziniams asmenims, Vilniaus mieste turintiems nuosavybės teise priklausančius gyvenamuosius namus, parduodami ne didesni kaip 0,2 ha namų valdų naudojami žemės sklypai; NŽT taip pat nurodė, kokiais atvejais namų valdos žemės sklypas gali būti parduodamas iki 0,3 ha;

9.5.2. Projekto organizatorius 2022 m. lapkričio 21 d. priėmė įsakymą rengti Žemės sklypo projektą, kurio tikslas suformuoti Žemės sklypą esamiems statiniams eksploatuoti pagal

Nekilnojamojo turto kadastrė įrašytą jų tiesioginę paskirtį; Projekto organizatorius 2022 m. lapkričio 21 d. raštu informavo Pareiškėją apie pradedamą rengti Projektą bei nurodė ŽPDRIS paslaugos registracijos Nr. ZSFP-113648; Pareiškėjas 2023 m. sausio 30 d. raštu suderino Projektą, pagal kurį Žemės sklypo plotas – 0,2028 ha; NŽT, patikrinusi Projekto rengimo, viešinimo ir derinimo procedūrų bei Projekto sprendinių atitiktį teisės aktų reikalavimams, 2023 m. gegužės 18 d. surašė žemės valdos projekto patikrinimo aktą, kuriame pateikė išvadą, kad Projektą tvirtinti galima; Projekto organizatorius 2023 m. gegužės 26 d. potvarkiu patvirtino Projektą, kuriame suformuotas Žemės sklypas; Pareiškėjas, atlikus Žemės sklypo kadastrinius matavimus, suderino parengtą Žemės sklypo planą; NŽT Vilniaus miesto skyriaus vedėjas 2023 m. liepos 27 d. sprendimu patvirtino nustatytus Žemės sklypo (2028 kv. m. ploto) kadastro duomenis ir įregistravo Žemės sklypą Nekilnojamojo turto registre;

9.5.3. Žemės sklypas (unikalus Nr. <...>), kurio naudojimo būdas – visuomeninės paskirties teritorijų valstybinės žemės sklypas savivaldybių funkcijoms įgyvendinti, suformuotas Projekte 1; Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas 2021 m. balandžio 6 d. įsakymu patvirtino Projektą 1; NŽT Vilniaus miesto skyriaus vedėjas 2022 m. lapkričio 4 d. sprendimu patvirtino nustatytus Žemės sklypo (unikalus Nr. <...>) kadastro duomenis ir įregistravo Žemės sklypą (unikalus Nr. <...>) Nekilnojamojo turto registre;

9.5.4. žemės ploto, kuris yra nurodytas Pareiškėjo pateiktame namų valdos techninės apskaitos bylos plane, dalis (Žemės sklypas (unikalus Nr. <...>)) numatyta naudoti visuomenės poreikiams, o iš likusio žemės ploto suformuotas Žemės sklypas statinių, esančių Žemės sklype, eksploatacijai;

9.5.5. Žemės sklypas ir Žemės sklypas (unikalus Nr. <...>) įregistruoti Nekilnojamojo turto registre, todėl gali būti nuginčyti tik įstatymų nustatyta tvarka.

Taigi, NŽT 2024 m. rugsėjo 18 d. raštu suteikė Pareiškėjui informaciją, susijusią su Žemės sklypo bei Žemės sklypo (unikalus Nr. <...>) suformavimu, pateikiamą informaciją pagrindė teisės aktų nuostatomis.

9.6. Viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 1 dalis nustato, kad administracinę procedūrą viešojo administravimo subjekto vadovas arba jo įgaliotas pareigūnas rašytiniu pavedimu pradeda per 3 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos (pažymos 6.2 papunktis).

Pareiškėjas 2024 m. balandžio 19 d. skunde skundėsi dėl negauto atsakymo į 2024 m. vasario 29 d. prašymą (pažymos 2.1, 2.2 papunkčiai).

NŽT, atsakydama į Pareiškėjo 2024 m. balandžio 19 d. skundą, 2024 m. rugsėjo 18 d. rašte nurodė priežastis, dėl kurių atsakymai į 2024 m. vasario 29 d. prašymą ir 2024 m. balandžio 19 d. skundą nebuvo pateikti per teisės aktuose nustatytą terminą (dėl NŽT organizacinių pokyčių, didelio darbuotojų trūkumo ir darbuotojų kaitos bei dėl su tuo susijusio NŽT darbuotojams ženkliai padidėjusio darbo krūvio) (pažymos 5.2 papunktis).

Pažymėtina, kad Skundo tyrimo metu Seimo kontrolierei nebuvo suteikta informacija, jog NŽT, gavusi Pareiškėjo 2024 m. balandžio 19 d. skundą, ėmėsi Viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nustatytų veiksmų ir pradėjo administracinę procedūrą. Atsižvelgus į tai konstatuotina, kad NŽT, gavusi Pareiškėjo 2024 m. balandžio 19 d. skundą, nesivadovavo Viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 1 dalies nuostatomis.

10. Atsižvelgus į tai, kad NŽT teisės aktų nustatytais terminais nepateikė atsakymų į Pareiškėjo 2024 m. vasario 29 d. prašymą ir 2024 m. balandžio 19 d. skundą ir neinformavo Pareiškėjo apie jo 2024 m. vasario 29 d. prašymo ir 2024 m. balandžio 19 d. skundo nagrinėjimo terminų pratęsimą (pažymos 9.3 papunktis), į tai, kad Pareiškėjo 2024 m. vasario 29 d. prašymas ir 2024 m. balandžio 19 d. skundas NŽT užregistruoti nesivadovaujant Dokumentų valdymo tvarkos aprašu (pažymos 9.2 papunktis), į tai, kad NŽT, gavusi Pareiškėjo 2024 m. balandžio 19 d. skundą, nesivadovavo Viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 1 dalies nuostatomis ir nepradėjo administracinės procedūros (pažymos 9.6 papunktis), Skundas dėl NŽT pareigūnų veiksmų (neveikimo) teisės aktų nustatytais terminais nepateikiant atsakymų į Pareiškėjo 2024 m. vasario 29 d. prašymą ir 2024 m. balandžio 19 d. skundą pripažintinas pagrįstu.

11. Seimo kontrolierė atkreipia NŽT dėmesį į tai, kad nagrinėjant asmenų prašymus (skundus) privaloma vadovautis teisės aktuose nustatytais terminais, kurie skirti užtikrinti, kad administracinis procesas nebūtų pernelyg užtęsiamas, o viešojo administravimo subjektai įvykdytų jiems pavestą kompetenciją. Pažymėtina, jog atsakymų (sprendimų) nepateikimas asmenims per teisės aktuose nustatytus terminus nedera su gero administravimo principu, kuris, kaip ne kartą savo sprendimuose yra akcentavęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, yra Lietuvos Respublikos teisinės sistemos pamatinis principas bei kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (pažymos 8.1–8.2 papunkčiai). Pareiškėjai, besikreipiantys į viešojo administravimo subjektą, pagrįstai tikisi, kad viešojo administravimo subjektas sprendimus jiems aktualiais klausimais priims per teisės aktuose nustatytus terminus. Žmogiškųjų išteklių trūkumas bei dėl to padidėjęs darbo krūvis neatleidžia NŽT nuo pareigos teisės aktuose nustatytais terminais išnagrinėti pareiškėjų kreipimusis bei priimti sprendimus (pateikti atsakymus). Tai taikytina ir konkrečiu Skunde aptariamu atveju.

12. Seimo kontrolierė atkreipia Pareiškėjo dėmesį į tai, kad Pareiškėjas suderino Projektą, kuriame buvo suprojektuotas 0,2028 ha ploto Žemės sklypas bei, atlikus Žemės sklypo kadastrinis matavimus, suderino ir parengtą Žemės sklypo planą. Pažymėtina, kad tiek Žemės sklypas, tiek Žemės sklypas (unikalus Nr. <...>) įregistruoti Nekilnojamojo turto registre (pažymos 5.2 papunktis), o vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 3 straipsniu, visi nekilnojamojo turto kadastrė įrašyti duomenys nuo jų įrašymo laikomi teisingais ir išsamiais, kol jie nenuginčyti įstatymų nustatyta tvarka, t. y. teisme.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundą dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) teisės aktų nustatytais terminais nepateikiant atsakymų į Pareiškėjo 2024 m. vasario 29 d. prašymą ir 2024 m. balandžio 19 d. skundą pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

14. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Nacionalinei žemės tarnybai prie Aplinkos ministerijos rekomenduoja:

14.1. atkreipti dėmesį į tai, kad Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos pareigūnai Pareiškėjo 2024 m. vasario 29 d. prašymo ir 2024 m. balandžio 19 d. skundo nagrinėjimo metu nesivadovavo Viešojo administravimo įstatymo: 10 straipsnio 4 dalies nuostatomis, t. y. nepateikė Pareiškėjui atsakymų per 20 darbo dienų bei neinformavo Pareiškėjo apie jo 2024 m. vasario 29 d. prašymo ir 2024 m. balandžio 19 d. skundo nagrinėjimo terminų pratęsimą; 23 straipsnio 1 dalies nuostatomis, nes, gavusi Pareiškėjo 2024 m. balandžio 19 d. skundą, nepradėjo administracinės procedūros;

14.2. atkreipti dėmesį į tai, kad Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos pareigūnai Pareiškėjo 2024 m. vasario 29 d. prašymą ir 2024 m. balandžio 19 d. skundą užregistravo po penkių darbo dienų nuo šių raštų gavimo Nacionalinėje žemės tarnyboje prie Aplinkos ministerijos, t. y. nesivadovaudami Dokumentų valdymo tvarkos aprašo 12 punkto nuostatomis;

1.3. užtikrinti, jog ateityje minėti pažeidimai nepasikartotų.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus

siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašoma informuoti **Pareiškėją ir Seimo kontrolierę** (rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus ir juos pagrindžiančius dokumentus Seimo kontrolieri pateikti per E. pristatymo informacinę sistemą ar el. p. ombuds@lrski.lt).

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė